

西
TÂY
厢
SƯƠNG
记
KÝ

王叔晖 绘

Phần 1

*“Bà lớn vườn xuân truyền mở cửa
Oanh Oanh đêm vắng lén dâng hương,
Con Hồng nhỏ ra vào tin tức,
Cậu Trương mê quấy rối đàn trường.”*

Chương 1: Gặp gỡ

Thôi Oanh Oanh là tiểu thư xinh đẹp, con gái của quan Thôi Tướng Quốc. Không may cha chết, nàng cùng Thôi phu nhân (mẹ Thôi Oanh Oanh), Hồng Nương (người theo hầu Thôi Oanh Oanh từ nhỏ) và cậu Hoan (con nuôi của cha Thôi Oanh Oanh) đưa linh cữu về quê ở Bắc Lăng. Nhưng vì đường xá trắc trở đành trú tạm ở chùa Phổ Cứu.

Trong đời Trinh Nguyên nhà Đường, có chàng thư sinh họ Trương, tên Củng, tự Quân Thụy. Mùa xuân năm ấy, trên đường vào kinh thi Hội thì ghé chơi đất Bồ tiện thăm người bạn cũ là Đỗ Xác, từng kết nghĩa anh em, nay là Chinh Tây Nguyên soái.

Giữa đường vào nghỉ trong quán trọ thì được chủ quán giới thiệu đến chùa Phổ Cứu tham quan. Khi đang cùng sư thầy Pháp Thông ngoạn cảnh chùa thì vô tình thấy Oanh Oanh và đắm đuối trước sắc đẹp của nàng.

Chương 2: Xin trợ

Ngày hôm sau, tại biệt thự họ Thôi, Thôi phu nhân truyền lời cho Hồng nương qua hỏi sư cụ Pháp Bản thời gian làm chay cho Thôi Tướng Quốc. Cùng lúc đó, Trương Quân Thụy đến chùa thì được sư thầy Pháp Thông mời vào gặp sư cụ Pháp Bản, cậu lấy cớ muốn ôn thi mà xin trợ ở đây.

Khi Hồng nương vào chùa và hỏi Pháp Bản, sư cụ nói sẽ làm chay vào rằm tháng này. Trương Quân Thụy thấy vậy cũng nhờ sư cụ thêm một phần lễ làm chay cho cha mẹ mình. Sau đó, Trương Quân Thụy xin về trước rồi tìm cách nói chuyện riêng với Hồng nương để thổ lộ tình cảm của mình với Thôi Oanh Oanh. Hồng nương tức giận, nói vài câu rồi bỏ đi. Trương Quân Thụy quay vào chào sư cụ, hỏi lại việc xin ở trợ. Pháp Bản nói cậu Trương dọn vào phòng ở Mái Tây chùa tháp.

Chương 3: Hoa văn

Hồng nương trở về thưa chuyện làm chay với Thôi phu nhân rồi kể lại cuộc gặp gỡ giữa mình với Trương Quân Thụy cho Thôi Oanh Oanh nghe. Oanh Oanh nghe xong thì dặn Hồng nương đừng thưa lại với phu nhân chuyện này, rồi kêu Hồng Nương ra vườn hoa bày hương án chuẩn bị thắp hương.

Sau khi dọn vào Mái Tây, Trương Quân Thụy nghe ngóng được tin đêm nào Thôi Oanh Oanh cũng ra vườn hoa thắp hương, liền ngồi đợi góc tường bên hòn non bộ. Một lát sau, Oanh Oanh và Hồng nương ra vườn thắp hương. Oanh Oanh đứng trước hương án dâng hương cầu nguyện. Nhưng thắp đến tuần thứ ba, Oanh Oanh lại im lặng, Hồng nương thấy vậy liền khẩn hộ cô. Oanh Oanh vái hai vái, rồi thở dài.

Cậu Trương nghe được tiếng thở dài liền ngâm một đoạn thơ:

“Văng vặc đêm trong nguyệt!

Âm thâm cảnh dưới hoa!

Cớ sao kẻ bóng sáng,

Chẳng thấy mặt Hằng Nga?”

Hồng nương nói với Thôi Oanh Oanh đây là giọng của Trương Quân Thụy. Oanh Oanh khen thơ hay, rồi ngâm một bài đáp lại:

“Vắng vẻ nơi buồng gấm,

Buồn xuân, thẹn với hoa!

Xót tình ai bạo bạc,

Hoạ có khách ngâm nga!”

Cậu Trương nghe xong hết sức mừng rỡ, ca ngợi tài làm thơ của Oanh Oanh bèn thử treo tường sang để gặp nàng, nhưng khi qua đó thì cửa đã đóng rồi.

Chương 4: Quấy đám

Vào hôm rằm tháng hai, trong chùa làm chay cúng Phật, Trương Quân Thụy cũng được mời tới tham gia lễ.

Khi trời sáng Thôi phu nhân cùng Oanh Oanh và Hồng nương tới sau. Pháp Bản sợ Thôi phu nhân quở trách nên nói Trương Quân Thụy là người bà con, nhờ chùa cúng siêu độ, báo đáp cho cha mẹ. Quả nhiên phu nhân không trách, mời Trương Quân Thụy cùng vào.

Đây là lần đầu tiên chàng Trương thấy rõ hình dáng xinh đẹp của Oanh Oanh và chìm đắm trong vẻ đẹp của nàng. Sau khi lễ kết thúc, Thôi phu nhân, Thôi Oanh Oanh và Hồng nương trở về nhà còn Trương Quân Thụy nuối tiếc khôn nguôi.

Phần 2

*“Cậu Trương ngồi bàn kế giải vây
Con Hồng chạy mời người dự tiệc.
Cãi lời đoan bà lớn lật lờng,
Nghe đàn gảy Oanh Oanh thương tiếc.”*

Chương 1: Vây chùa

Ở đằng xa kia, tại trại quân của Tôn Phi Hổ - một tướng làm phản, trấn thủ đất Hà Kiều đã ra lệnh cho năm nghìn binh mã của mình đến bắt cóc Thôi Oanh Oanh vì biết được vẻ đẹp nghiêng nước nghiêng thành của nàng, muốn lấy nàng về làm vợ.

Bỗng nghe bên ngoài có tiếng ngựa ồn ào, sư cụ Pháp Bản và Thôi phu nhân hốt hoảng khi biết Tôn Phi Hổ đem năm nghìn quân giặc đến vây chùa, “trong ngoài kín như một hàng rào sắt” để bắt Oanh Oanh. Họ bàn bạc về cách giải quyết tình hình, bèn quay vào nhà bàn bạc sự tình với Oanh Oanh. Thôi Oanh Oanh quyết định nguyện dâng mình cho Tôn Phi Hổ nhằm tránh tai họa cho gia đình và chùa nhưng Thôi phu nhân cho rằng làm như thế là nhục nhã tông môn. Sau cùng, nhờ cao kiến của Pháp Bản bà tuyên bố ai giải vây được chùa sẽ gả con gái cho, không màng môn đăng hộ đối và nhờ sư cụ rao truyền tin ấy.

Sư cụ vừa truyền ra thì có người lên tiếng, nói mình có kẻ đuổi giặc, người ấy chính là Trương Quân Thụy. Trước hết chàng nhờ sư cụ ra nói với Tôn Phi Hổ bảo Thôi phu nhân truyền rằng: Hiện tiểu thư đang mất tang cha, bảo hấn bỏ gươm cuốn giáp, cho binh lính lui ra xa một chút, chờ ba hôm nữa xong lễ rồi mới đón dâu được. Sư cụ theo lời dặn của cậu Trương, ra bẩm báo với Tôn Phi Hổ và được chấp thuận, cho quân lính lui xa đóng trại chờ.

Sau đó, Trương Quân Thụy viết thư nhờ bạn là tướng quân Đỗ Xác đem binh tiến đánh giải nguy. Trương Quân Thụy viết thư xong giao cho sư Huệ Minh là người vừa khỏe vừa gan dạ theo lời giới thiệu của sư cụ Pháp Bản, tức tốc lên đường. Chỉ trong hôm đó, sư Huệ Minh đã tới Bồ Quan, đưa thư cho tướng Đỗ Xác. Đỗ Xác liền đem quân tới chùa Phổ Cứu, Tôn Phi Hổ bị bắt, quân hấn xin đầu hàng.

Sau khi dẹp được giặc loạn, Đỗ Xác vào chùa thăm Trương Quân Thụy, Thôi phu nhân và sư cụ Pháp Bản đến cảm tạ. Sẵn đây, Trương Quân Thụy nói luôn chuyện hứa hôn với Oanh Oanh, sau khi đầy tháng sẽ sang thăm anh, Đỗ Xác chúc mừng rồi xin tranh thủ giải Tôn Phi Hổ về dinh. Thôi phu nhân mời cậu Trương dọn vào phòng sách bên chùa, hẹn ngày sẽ cho con Hồng sang mời tiệc.

Chương 2: Mời tiệc

Trương Quân Thụy dọn vào thư phòng, vì quá háo hức nên trời chưa sáng đã dậy ngồi chờ. Theo lời dặn của bà lớn, Hồng nương sang mời cậu Trương. Chưa kịp dứt lời Trương Quân Thụy đã vội đồng ý, sau đó cậu hỏi Hồng nương về bữa tiệc, Hồng nương bảo bữa tiệc hôm nay không có người ngoài, chỉ có ngài và Oanh Oanh, có lẽ Thôi phu nhân đã định cho hai người đính hôn.

Khi Hồng nương quay trở về, Trương Quân Thụy thầm nghĩ về việc được đính hôn và động phòng với Oanh Oanh.

Chương 3: Lật lẹn

Trương Quân Thụy theo lời hẹn, qua lạy chào Thôi phu nhân. Bà tỏ ra hết sức biết ơn cậu Trương vì đã cứu sống gia đình bà rồi mời rượu Trương Quân Thụy, sau đó bảo Hồng nương vào gọi Oanh Oanh. Nàng Oanh Oanh đã trang điểm xong, ra đến phòng khách, Thôi phu nhân gọi nàng lại chào Trương Quân Thụy bằng anh và coi nhau như anh với em thôi. Nghe mấy câu đó Oanh Oanh giật mình như sét đánh bên tai, chẳng nói nên lời:

“Ngồi trơ, chẳng nói, chẳng thưa!”

Người coi bủn rủn, ngẩn ngơ thế nào!”.

Còn cậu Trương chỉ ngậm ngùi uống những chén rượu mà Oanh Oanh mời rồi nín lặng. Biết con mình bất mãn, Thôi phu nhân bảo Hồng nương đưa Oanh Oanh vào phòng nghỉ ngơi.

Trương Quân Thụy đứng dậy, xin phép lui chân rồi trách phu nhân tại sao nuốt lời. Thôi phu nhân bảo vì thấy cậu Trương không có chức tước và Oanh Oanh đã hứa hôn với cháu bà là Trịnh Hằng, xin chàng nên tìm chỗ cao môn lệnh tộc khác và muốn đền ơn cậu bằng số vàng và lụa. Trương Quân Thụy đáp cậu chẳng cần vàng và lụa, mong phu nhân suy xét lại. Nhưng Thôi phu nhân xin cậu Trương hãy bình tĩnh rồi sai Hồng nương dẫn cậu Trương về thư phòng.

Trương Quân Thụy hết sức chán nản, đau khổ. Hồng nương bèn thưa rằng thấy cậu Trương có một cây đàn đựng trong túi, lại hay tiêu thư Oanh Oanh rất thích nghe đàn, hôm nay hãy đàn trong lúc Oanh Oanh ra vườn hoa thấp hương để dò la ý tứ.

Chương 4: Ý đàn

Khi Hồng nương về, Trương Quân Thụy vội lên dây đàn rồi thì thầm với cây đàn “Đàn ơi đàn! Tôi cùng bác giang hồ lưu lạc, đi đâu cũng có nhau! Cái công lớn đêm nay, tôi trông cậy cả vào bác đó!”. Oanh Oanh càng ngắm trăng, càng thấy ngậm ngùi vì chuyện tình duyên dở lỡ, nàng cứ thở ngắn thở dài, Hồng nương giục nàng ra vườn hoa thắp hương khấn vái. Đặt hương án xong, Hồng nương liền đăng hắt, tiếng đàn bên kia tường rí rả đưa sang, Hồng nương lại giả vờ về hầu phu nhân, để một mình Oanh Oanh ở lại. Thấy Hồng nương đã vào nhà, Oanh Oanh khẽ bước đến bên tường lắng nghe. Lúc ấy, Trương Quân Thụy đàn bài “Văn Phụng Cầu Hoàng”. Tiếng đàn ai oán nào nùng làm cho Oanh Oanh không cầm được nước mắt. Thôi Oanh Oanh đang đau khổ vì cách tường không thể gặp Trương Quân Thụy để tỏ niềm tâm sự, Hồng nương lên ra giục tiểu thư về. Về đến phòng, Hồng nương cho Oanh Oanh biết mai này Trương Quân Thụy sẽ dọn đi, Oanh Oanh sai Hồng nương đến nói với cậu Trương hãy ở lại vài ba hôm nữa.

Phần 3

*“Cậu Trương gửi thư tình.
Con Hồng đưa lời hẹn,
Tội tình cô kể ra,
Thuốc thang bà hỏi đến.”*

Chương 1: Lần trước

Sau khi nghe tiếng đàn của Trương Quân Thụy vào đêm qua, Thôi Oanh Oanh nhờ Hồng nương sang thăm Trương Quân Thụy. Hồng nương mới đầu không muốn đi vì sợ bà lớn biết nhưng sau đó cũng đồng ý đến phòng của Quân Thụy để chuyển lời thăm của Oanh Oanh, tuy nhiên cô chưa vào ngay mà lấy tay bấm thùng giấy bồi song để nhìn lên xem Quân Thụy đang làm gì sau đó mới gõ cửa vào.

Khi Quân Thụy hỏi thăm chuyện của Oanh Oanh thì Hồng nương kể lại việc Oanh Oanh vì nhớ thương Quân Thụy mà không màng đến chuyện điểm trang, chăm sóc bản thân. Vì thế Quân Thụy định viết một bức thư nhờ Hồng nương gửi cho Oanh Oanh. Hồng nương được chứng kiến tài hoa của Quân Thụy khi thấy cậu viết thư. Quân Thụy hạ mình nài nỉ, cuối cùng Hồng nương mới chịu giúp cậu chuyển lá thư ấy cho Oanh Oanh. Khi Hồng nương rời đi, Quân Thụy đắc chí với lá thư ấy của mình và gọi nó là “đạo bùa yêu”.

Chương 2: Tán thư

Hồng nương mang thư của Quân Thụy về. Lúc này, Oanh Oanh còn ngủ nên Hồng nương để lá thư vào trong chiếc hộp nữ trang của Oanh Oanh. Khi Oanh Oanh dậy, thấy thư liền trách mắng Hồng nương vì tưởng cô mang thư của những kẻ lừa dối tán tỉnh đưa cho mình và dọa sẽ nói với bà lớn.

Khi biết bức thư đó do Quân Thụy gửi đến, Oanh Oanh dịu giọng nhờ Hồng nương cho cô biết tình cảnh hiện tại của Quân Thụy. Hồng nương chọc ghẹo cô rằng Quân Thụy mất ăn mất ngủ và đổ bệnh là vì thương nhớ Oanh Oanh. Oanh Oanh tuy rất vui vì biết tình cảm của Quân Thụy dành cho mình nhưng vì ngại ngùng nên đã mắng lại lời chọc ghẹo ấy của Hồng nương và bảo cô từ nay không được nói những lời như thế nữa, khẳng định giữa cô và Quân Thụy chỉ là “tình anh em”, không có ý gì khác.

Sau đó Oanh Oanh viết thư nhờ Hồng nương đưa lại cho Quân Thụy để trình bày những điều cô vừa nói với Hồng nương. Hồng nương ương bướng không muốn đi giao thư nhưng cuối cùng thân phận chủ tớ đã nhắc nhở cho cô biết nhiệm vụ cô phải làm. Bức thư của Oanh Oanh gửi cho Quân Thụy chỉ có bốn câu thơ năm chữ, theo sự suy đoán của Quân Thụy thì bức thư mang ý nghĩa rằng Oanh Oanh muốn hẹn gặp cậu vào lúc nửa đêm.

Chương 3: Lật thư

Buổi tối ở vườn hoa, Hồng nương dẫn Oanh Oanh đi thắp hương và cố ý để Oanh Oanh ở lại một mình, tạo cơ hội cho Oanh Oanh và Quân Thụy gặp gỡ còn mình thì lên xem và “bắt quả tang” hai người vì việc cố ý giấu không cho cô biết. Quân Thụy tưởng rằng thời khắc hẹn gặp đã đến liền lên vào và vô tình ôm nhầm lấy Hồng nương vì trời tối. Lúc này Hồng nương hỏi lại Quân Thụy có chắc chắn về việc Oanh Oanh hẹn gặp cậu tối nay hay không.

Quân Thụy khẳng định việc cậu là “trạng đoán thơ, thánh tán gái, chúa phong tình”, không thể nào nhầm lẫn được. Vì sợ vạ lây đến mình, Hồng nương khuyên Quân Thụy không nên vào bằng cửa chính mà hãy trèo tường để vào. Nghe lời của Hồng nương, Quân Thụy liền nhảy tường vào để gặp.

Nào ngờ, Oanh Oanh vì có Hồng nương đi theo nên ngại ngừng bèn làm lớn chuyện cho rằng Quân Thụy có ý xấu với mình liền dọa mang cậu đến gặp bà lớn. Quân Thụy xấu hổ đứng im một chỗ, không nói năng được gì. Nhờ có Hồng nương xin cho, Quân Thụy mới thoát khỏi thế khó. Tuy nhiên Hồng nương vẫn không quên chọc ghẹo Quân Thụy vì tính hấp tấp, thích suy đoán tâm tư người khác và đáng về “phi đạo tắc dân” lúc này của cậu.

Chương 4: Lần sau

Bà lớn sai Hồng nương sang thăm Quân Thụy khi nghe tin sư cụ nói Quân Thụy yếu nặng. Hồng nương trở về và nói lại chuyện đó với Oanh Oanh. Oanh Oanh viết một bức thư gọi là đơn thuốc hay, có thể chữa bệnh cho Quân Thụy và nhờ Hồng nương đem sang. Bức thư lần này của Oanh Oanh gửi cho Quân Thụy là một bài thơ viết theo thể thất ngôn bát cú Đường luật.

Khi đọc thư xong, Quân Thụy liền tràn đầy sức sống trở lại. Hồng nương nhắc nhở cậu cẩn thận với tính cách thích suy đoán thơ của mình nhưng Quân Thụy khẳng định rằng bức thư trước và bức thư lần này đều mang nội dung có ý muốn hẹn gặp cậu, việc “trèo tường” lần trước chỉ là sự cô, là “lẽ ngẫu nhiên ở đời” thôi. Vì vậy Quân Thụy xin Hồng nương tạo điều kiện để cậu có thể gặp gỡ riêng tư với Oanh Oanh lần nữa.

Phần 4

*“Nên đôi lứa, con Hồng xong việc
Hỏi căn do, bà lớn bực mình.
Rượu tiễn khách đau lòng ly biệt,
Mộng giữa đường thấy mặt khuynh thành.”*

Chương 1: Đáp thư

Thôi Oanh Oanh sai Hồng nương đưa thư cho Trương Quân Thụy hẹn chàng vào chiều nay sang thăm nhưng Hồng nương sợ Thôi Oanh giờ quẽ vì thẹn không đi nên Hồng nương liền hết lời thúc giục đi gặp Quân Thụy.

Như đã hẹn Trương Quân Thụy đợi Oanh Oanh như ngồi trong đồng lửa, chàng cứ đợi mãi, đợi tới khuya và nghĩ rằng Oanh Oanh sẽ không tới gặp mình vào tối nay. Cứ ngỡ Oanh Oanh sẽ không tới nhưng lát sau thấy Oanh Oanh đến, Quân Thụy vui mừng vội vàng quỳ xuống ôm lấy nàng và bày tỏ tình cảm. Gặp nhau đã khó, tiễn biệt càng khó hơn, vì đến mà mừng rồi, đến lúc Oanh Oanh phải quay về thì chàng càng không nỡ chỉ biết than thở và ngậm ngùi rời đi.

Chương 2: Khảo hoa

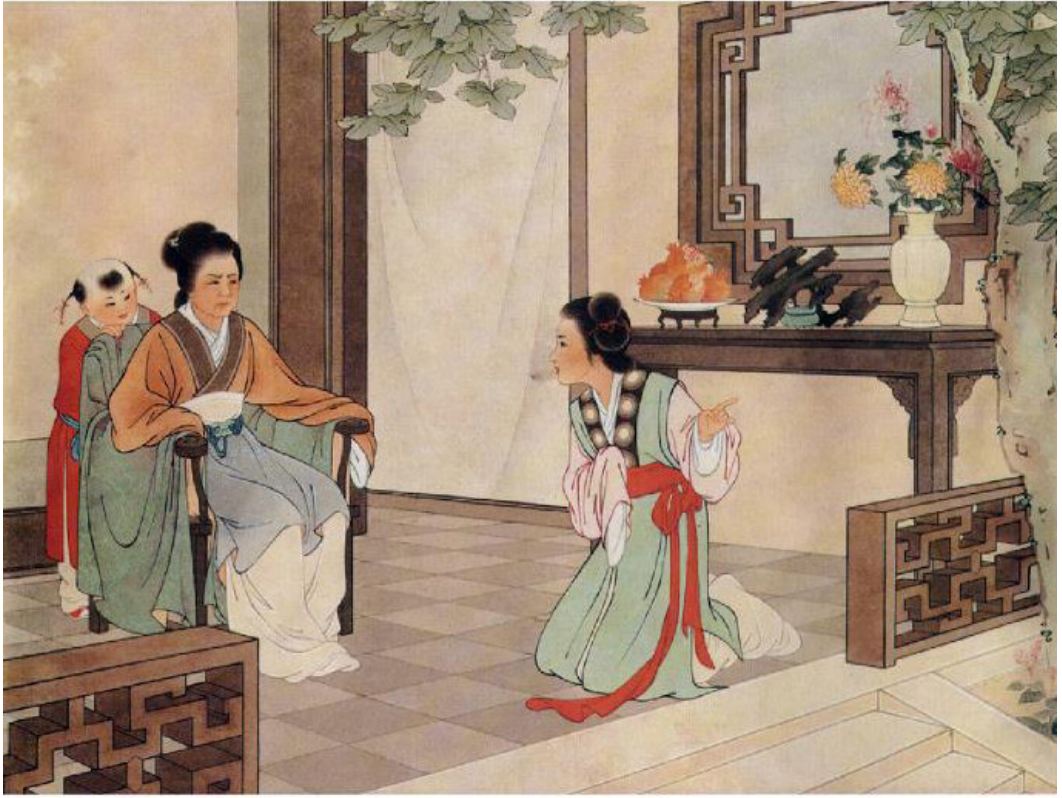
Bà Lớn hỏi thăm về Oanh Oanh thì hay tin Oanh Oanh đi gặp Trương Thụy, bèn kêu Hồng nương đến để hỏi cho rõ ràng mọi chuyện. Ban đầu Hồng nương một mực không dám nhận nhưng trước sự uy hiếp bằng quyền lực của bà lớn, Hồng nương đành nói ra hết sự thật. Và chính Hồng nương cũng là người đã khuyên bà lớn chấp nhận tác thành cho chuyện tình cảm của Oanh Oanh và Quân Thụy. Hồng nương mở lời với bà Lớn rằng hãy để Quân Thụy vào kinh thi Hội, đợi làm quan thì mới được cưới Oanh Oanh làm vợ.

Qua đó, Hồng nương góp một phần sức để kết nối chuyện tình cảm ngang trái của Oanh Oanh và Quân Thụy, như là một bà tơ se duyên giữa hai người:

“Ngờ: cô là vợ! Cậu là chồng.

Mà con Hồng là lão tơ hồng xe quanh”

Chương 3: Tiệc khốc

Bà Lớn, Oanh Oanh và Hồng nương cùng nhau tiễn Quân Thụy lên Kinh đi thi. Trước giờ khởi hành, bà lớn tổ chức một tiệc rượu chuân bị cho kịp giờ khởi hành. Oanh Oanh đau lòng vì sắp phải xa Quân Thụy, mong sao thời gian lúc cô ngồi chung xe ngựa với Quân Thụy trôi chậm lại để được bên nhau dài hơn:

“Ngựa kia chậm chậm chứ nào.

Xe này liều liệu theo vào cho mau!”

Nỗi lòng biệt ly của Oanh Oanh, dù không muốn chia xa nhưng vì nghĩ đến ngày được gả cho Quân Thụy, Oanh Oanh đành thở dài, khóc than chia xa. Nàng xúc động, tủi thân thương nhớ, mong chờ được tái ngộ, nàng chờ đợi tình yêu và hứa hẹn với Quân Thụy rằng chàng chớ quên đường về, dù đậu hay không thì nàng cũng sẽ đợi chàng quay trở lại. Đến khi Quân Thụy đi xa dần, Oanh Oanh vẫn cứ nhìn theo mãi.

Chương 4: Tan mộng

Đi được ba mươi dặm, chàng tá túc tại quán Thảo Kiều qua đêm. Chàng nhớ lại còn ngày nào còn ngồi cạnh nhau dưới ánh đèn nhìn nhau với Oanh Oanh nay lại biệt ly, đến cả con ngựa chở chàng như cũng hiểu tâm tư ấy mà không chịu đi.

Trong sự nhớ nhung, chàng nằm mơ chiêm bao gặp lại Oanh Oanh và cô cùng theo đến quán trọ này nhưng không may bị quân giặc thấy và truy lùng nài, Quân Thụy thấy thế bèn sử dụng kế ôm Hề mà thoát được nhưng cứ đến lúc sum họp, gặp lại người mình yêu thì tỉnh giấc chiêm bao.

Lúc này, trước mắt của Quân Thụy chỉ thấy một màn sương mù dày đặc, Quân Thụy chỉ biết lấy bút giấy ghi lại những lời nhớ thương của mình lúc bấy giờ:

“Sầu xưa đổ lôn hận đây.

Gỡ càng thêm rồi! Gột ngày nào phai?

Trừ đem bút giấy thay lời.

Trăm thương nghìn nhớ ai người biết cho?...”